

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA
PhDr. ZBYŇKA MRKOSE
BRNO, DOŠLÍKOVA 48,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

PhDr. ZBYNĚK MRKOS

Mrkosova ulice v Brně-Židenicích

Získala v roce 1939 své jméno po otci
PhDr. Zbyňka Mrkose – řediteli měšťanské školy
panu Josefu Mrkosovi (1875–1937).

Dvě portrétní fotografie PhDr. Zbyňka Mrkose (na obálce brožury a na stranách 1 a 3) vznikly mezi roky 1960–1961 ve fotoateliéru Františka Skácela.
Naši ZUŠ je darovala paní Marie Nedorostková.

“

Je to úchvatná představa
mít možnost vyrůstat v meziválečném Brně,
dýchat společný vzduch s Janáčkem,
vidět vyrůstat vilu Tugendhat,
sledovat stavbu „Pryglu“,
být na světové premiéře Romea a Julie.
Na Masarykově okruhu vídat Elišku Jungovou,
chodit do optiky k mladému básníku Blatnému
nebo jít na koncert mladého Firkušného.

**Naše škola nese čestný název
Základní umělecká škola PhDr. Zbyňka Mrkose
od roku 1997. Od této doby si osobnost
Zbyňka Mrkose připomínáme
a předáváme její odkaz žákům,
učitelům, rodičům,
ale i široké veřejnosti.**

ZUŠ

**14. 4. 2003 »
SLAVNOSTNÍ ODHALENÍ
PAMĚTNÍ DESKY
PhDr. ZBYŇKA MRKOSE
V PROSTORÁCH HLAVNÍ
BUDOVY ŠKOLY
NA DOŠLÍKOVĚ ULICI
V BRNĚ-ŽIDENICÍCH**

V roce 2003 jsme pořádali vzpomínkový večer k desátému výročí úmrtí Zbyňka Mrkose. Milým hostem koncertu byla i manželka umělce – pani Jiřina Mrkosová. Osobně odhalila pamětní desku, která v přízemí naší ZUŠ trvale připomíná inspirativní odkaz Zbyňka Mrkose.

Pani Jiřina Mrkosová při zápisu do kroniky školy. ■

***100**

Mozaika vzpomínek

na klavíristu, dirigenta,
sbormistra, skladatele,
organizátora kulturního dění,
profesora brněnské konzervatoře,
Janáčkovy akademie múzických umění,
židenického rodáka a významnou
brněnskou hudební osobnost 20. století
PhDr. Zbyňka Mrkose.

Filharmonický sbor Beseda brněnská, nedělní výlety, cca 1955

Tatínkův úsměv >

Měl úžasný smysl pro humor
a často nedovydával vtip,
protože už se mu předem smál.
Díky svému nezdolnému
optimismu překonával
i nelehká období s noblesou.

Vzácné fotografie ze soukromého archivu Ing. Dana Mrkose, CSc.

VZPOMÍNKA NA TATÍNKA

Ing. DAN MRKOS, CSc.

Vzpomínka na hudebníka, dirigenta a pedagoga bude jistě dost, i když pamětníků je čím dál méně. Za sebe proto raději přidám vzpomínku na člověka, na tatínka. Snad nejvíc je s ním v paměti spojen smích. Měl úžasný smysl pro humor a často nedovydával vtip, protože už se mu předem smál. Díky tomu a díky svému nezdolnému optimismu překonával i nelehká období s noblesou. A taky mě nikdy vlastně nedokázal pokárat, protože jsme se oba začali smát.

Druhou typickou vlastností byl jeho organizační talent a ohromná čínorodost. Ve všech svých rolích dirigenta, sbormistra či profesora vždy ještě navíc dával lidi dohromady nejen proto, aby společně uskutečnili nějaký cíl, ale protože se mezi nimi cítil dobře. Dělal mu radost, připravovat zájezd orchestru, soustředění sboru, dokonce i vyřídít korespondenci. Všechny doklady o těchto akcích pečlivě schraňoval a následně lepil na přírodní archy, které vázal do objemných alb, včetně fotografií, programu vystoupení i lístků na vlak. Byl pořád někde, tak těch chvilek s ním doma nebylo mnoho, ale stály za to.

Jednou z mých nejhezčích vzpomínek z dětství byla cesta na letiště. Tatínek měl kolo někdy z třicátých let a na něm sedátko na „štangli“ se stupátky na vidlici. Mě bylo asi tak pět let, když jsme takto společně jeli do strmé kopce do Slatiny na (tehdejší civilní) letiště. On šlapal, já jsem se vezl. Na letišti právě startovala nádherná Dakota, plameny šlehaly z výfuků a pilot mával z okýnka. Byl to takový zážitek, že jsem později mnohokrát loudil, abychom zase jeli na letiště, ale nějak to už nevyšlo. Asi kvůli tomu kopci.

Navzdory naprostému nedostatku předpokladů tatínek miloval domácí budovatelské práce a kutilství. Jeho jediným nářadím byl nůž z ASA, koupený za korunu, který měl i vývrtku, pilku a ještě kčdo. Když jsme spolu stavěli garáž a já jsem ho vzhledem ke svému počínajícímu odbornému vzdělání brzdil, že bychom měli mít plány, mával rukou s tím, že Parléř taky určitě neměl plány a jak stavěl! Když jsem si později udělal ve sklepě dílnu a něco tam truhlail, přicházel posedět, kouřil a povzdychl: „jó, když je vercajk, to se to dělá!“

Ještě jedna drobnost mě napadá – kdysi dávno v nějakém pořadu v rakouské televizi byl jako host Don Jaime, snad bratranec španělské královny, excentrik, který ličil svůj rozhovor s listonošem:

„Servus, Briefträger. Wie geht's Dir? Mir geht's gut.“
Přišlo nám to tak mile pitomé, že jsme se tak začali zdravít taky.

Takže – servus Briefträger! Ten nůž ještě mám. ■

ZBÝŠ PŘÍBĚH KLAVÍRNÍHO KŘÍDLA PhDr. ZBYŇKA MRKOSE

V roce 2011 se Ing. Dan Mrkos, CSc. rozhodl darovat naší ZUŠ koncertní křídlo značky SCHOLZE, které stávalo v pracovně jeho tatínka. Hodnota tohoto unikátního klavíru je pro nás nepochybně historická a památní. Těší se z něho naši žáci i veřejnost a u naší umělecké školy trvale připomíná odkaz PhDr. Zbyňka Mrkose. **Za dar děkujeme:-)**

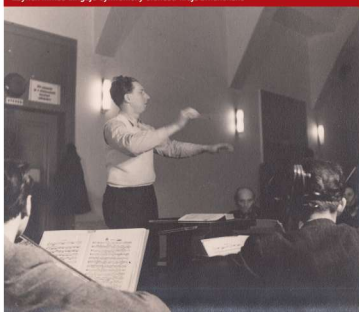
Zbyněk Mrkos na konzervatoři (archív Ing. Dana Mrkose, CSc.)

66

**Byl skvělý muzikant,
vynikající organizátor,
chápatel a laskavý kolega
a neobyčejně empatický člověk.
Konzervatoř byla jen jedním
úsekem jeho bohatého
hudebního života!**

Zbyněk Mrkos diriguje Symfonický orchestr kraje brněnského

Věra Lejsková »
působila 34 let na brněnské
konzervatoři jako pedagožka.
Věnuje se také publicistické
činnosti, spolupracuje
s denním tiskem i odbornými
časopisy (Hudební rozhledy,
Hudební nástroje,
Opus musicum).
Psala scénáře pro televizi v Brně
a Ostravě, spolupracuje
s literární redakcí brněnského
rozhlasu. ■

VZPOMÍNKA VĚRY LEJSKOVÉ NA KOLEGU Z BRŇENSKÉ KONZERVATOŘE

Kdybych měla jmenovat nejagilnějšího člověka, s jakým jsem se kdy v životě setkala, bez zaváhání bych jmenovala PhDr. Zbyňka Mrkose. Měla jsem to štěstí, že jsem s ním byla v kontaktu po celý jeho aktivní život na brněnské konzervatoři, kde byl tajemníkem, pedagogem, dirigentem, zástupcem ředitele. Mohli jsme jej tam vidat od časného rána do pozdního večera, kdy už ostatní pedagogové, unaveni hudbou odcházeli domů a vrátný zamykal třídy. Tehdy zněl z jedné učebny zpěv Modráčků, které dirigoval. PhDr. Zbyněk Mrkos hudbou unaven nikdy nebyl, a myslím, že ji nikdy nebyl ani nasycen. Konzervatoř byla jen jedním úsekem jeho bohatého hudebního života!

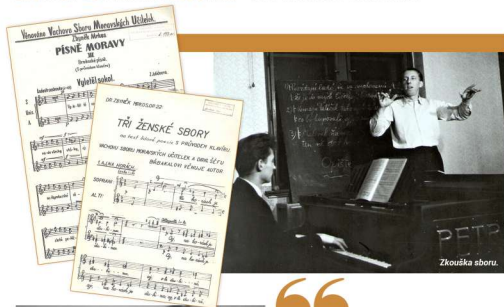
Narodil se v Židenicích v rodině Josefa Mrkose, který vedle své pedagogické a organizační činnosti (byl ředitelem Městské školy) vedl čtenářsko-pěvecký spolek, organizoval v Židenicích v sokolovně pravidelné besedy, na nichž uváděl ukázky z velkých hudebních děl našich i světových skladatelů, a ve svém průvodním slovu seznamoval publikum s životními osudy autorů. Z té doby vzpomínal Zbyněk Mrkos, jak tam poprvé slyšel Smetanovu Vltavu a jak už tehdy zatoužil ji někdy dirigovat... Že si žideničtí občané Josefa Mrkose velmi vážili, o tom svědčí i to, že už za jeho života byla po něm nazvána ulice, která ústí do Tábořské ulice. Rodové kořeny tedy byly dány a bohatě zúčastněny.

Zbyněk vystudoval na brněnské konzervatoři obor skladby a dirigování, na Karlově univerzitě v Praze pak dokončil studia hudební vědy, a současně i na Mistrovské škole studia dirigování u Václava Talicha. Z Talichova komorního orchestru, který Mrkos dirigoval, si také odnesl impuls ke vzniku Moravského komorního orchestru. Ten později založil Brně ze studentů konzervatoře a dirigoval 35 let, MKO existuje dodnes.

Ale nezanedbával ani skladatelskou činnost, je tu jeho bohatý skladatelský odkaz, zejména v oblasti poněkud opomíjené, v melodramech. Založil a dirigoval Symfonický orchestr kraje Brněnského, který později splýnul se Státní filharmonií Brno, jejímž byl také dirigentem. Velmi rozsáhlá byla jeho činnost sbormistrovská, dirigoval Besedu brněnskou, pěvecké sdružení OPUS, Vachův sbor moravských učitelů (VSMU), dlouhá léta pracoval v Unii českých pěveckých sborů, s jejímž Smíšeným sborem českých sbormistrů vystupovali i na Pražském jaru!

Měla jsem s PhDr. Mrkosem – tedy se Zbyňkem, jak jsem mu pak už jako kolegovi mohla říkat – velmi úzký vztah. Jednak studoval klavír u stejného pedagoga jako já i můj muž, u prof. Fr. Schäfera, jednak byl našim jakýmsi „rodinným“ dirigentem: dirigoval můj absolventský koncert, absolventský koncert mého manžela, a po letech absolventský koncert našeho syna, ostatně těch absolventů, co takto vyprovázeli do života, by bylo...

Byl skvělý muzikant, vynikající organizátor, chápatel a laskavý kolega a neobyčejně empatický člověk. Byla radost působit s ním na jednom ústavu, když pak po několika desítkách let činorodé práce z konzervatoře odešel, zanechal za sebou opravdu citelnou mezeru. ■

PhDr. Zbyněk Mrkos
a prof. Alois Veselý.

“

**Vyvrcholením koncertu
ke stému výročí narození**

PhDr. Zbyňka Mrkose

26. listopadu 2019

v koncertním sále ZUŠ

bude vedle vystoupení žáků školy

i písňová tvorba Zbyňka Mrkose

v podání Vachova sboru

moravských učitelek.

>>
S manželi
Bakalovými.

SBORMISTR VACHOVA SBORU MORAVSKÝCH UČITELEK

PhDr. Zbyněk Mrkos: Můj příchod do VSMU

Kronika Vachova sboru moravských učitelek. Zápis z prosince 1960.

Po absolutoriu Talichovy Mistrovské školy v Praze jsem působil jako smluvní učitel s funkcí tajemníka na Státní hudební a dramatické konservatoři v Brně nemaje nikde možnosti dirigentského uplatnění. Začátkem ledna 1949 mě ředitel dr. Blažek představil Břetislavu Bakalovi, který se mě ptal, zda bych byl ochoten s ním dirigentsky spolupracovat ve Vachově sboru moravských učitelek. Nečekaje na žádné další připomínky a podrobnosti, souhlasil jsem ihned a asi příliš spontánně, protože dirigent Bakalů prohlásil ihned, že on toho ještě nechce nechat. Ujistil jsem jej, že se samozřejmě o něco takového vůbec nejedná. Domluvili jsme se tedy ihned na nejbližší středu, kdy jsem měl přijít do VSMU.

Dne 12. ledna 1949 před pátou hodinou odpoledne jsem zazvonil u bytu se štítkem Břetislav Bakalů na Smetanově ulici č. 7. Byl jsem pozván dále. Za chvíli jsme vycházeli z domu a zamířili do školy na Veverí ulici, kde VSMU zkoušel. Byl jsem představen předsedkyni Marii Vokaté a ostatním učitelkám. Největší překvapení mě čekalo po přestávce, kdy mi šéf Bakalů řekl, že musí odejít, abych pokračoval ve zkoušce; dal mi nový sbor („Ráno“), abych jej studoval. Po poslechu způsobu práce za polovinu zkoušky, kdy se ještě opakovaly věci nastudované, to byl pro mne perný oříšek, zvlášť vzhledem k tomu, že jsem novou skladbu nemohl sám předem prostudovat. Ale dal jsem se do práce a zkoušel jsem až do konce.

Říká se, že chce-li se někdo naučit plavat, je nutno jej hodit do vody. Chce-li někdo pracovat se sborem, musí se jednou do toho samostatně dát. A to se mi tehdy přihodilo v plné míře. Pak už jsem si zvykl na způsob i práci samu. Nevím, co si tehdy o mně myslel sbor. Myslim, že to byl správný začátek práce. ■

66 UMĚLECKY PODNĚTNÉ OBDOBÍ

Éra Zbyňka Mrkose v Moravském komorním orchestru, jehož byl zakladatelem, byla jistě šťastná a umělecky podnětná. Nejednou bylo písmeno **M** v MKO čteno jako Mrkosův komorní orchestr.

První útočiště pro nový orchestr bylo nalezeno

v židenické sokolovně, kterou se podařilo

Dr. Mrkosovi pro tento účel zajistit.

Píše Alois Ohera v Kronice MKO 1948-1952 na straně 2

» VZPOMÍNKA Mgr. MARTINA SLÁVIKA, Ph.D. NA PROFESORA MRKOSE

Na brněnské konzervatoři jsem studoval v druhé polovině šedesátých let a tedy zažil jako student padesáté výročí jejího založení. Prof. Mrkos byl zástupcem ředitele a mne vyučoval v 1. ročníku intonaci, později sborový zpěv a především dirigoval školní orchestr. Sem se váží nejsilnější moje vzpomínky na jeho umělecké a pedagogické působení. Právě ke zmiňovanému výročí hrál školní orchestr celou řadu koncertů, dramaturgicky orientovaných vesměs na tvorbu českých a hlavně moravských skladatelů. Vyvrcholením byl závěrečný koncert na podzim roku 1969, kde vedle skladeb Viléma Petrželky a Osvalda Chlubny a Josefa Suka zazněla i Janáčkova Sinfonietta – koruna jeho orchestrální tvorby. Prof. Mrkos se tohoto nesnadného úkolu zhostil způsobem více než důstojným. Pro studentský orchestr i dirigenta to byl úkol vskutku obřím, kde se spojila profesionální zkušenost dirigenta, entuziasmus studentského mládí a v neposlední řadě i Mrkosovy organizační schopnosti. Jesliže moje vzpomínka na něho zalétá právě k tomuto koncertu, je to dáno i tím, že v těchto měsících slaví brněnská konzervatoř 100. let výročí založení Leošem Janáčkem a působení profesora Mrkose zanechává v její historii i vedle Jana Kunce, Zdeňka Blažka, Karla Horkého výraznou a nesmazatelnou stopu. ■

MKO MORAVSKÝ KOMORNÍ ORCHESTR

PhDr. Zbyněk Mrkos je neodmyslitelnou osobností, která zásadním způsobem určila a ovlivňovala ráz činnosti Moravského komorního orchestru po více než jednu třetinu století.

Moravský komorní orchestr vznikl počátkem roku 1948. Nový profesor brněnské konzervatoře Zbyněk Mrkos, čerstvý absolvent dirigentské třídy Václava Talicha z Mistrovské školy Pražské konzervatoře, sestavil tehdy z posluchačů hlavně třetího poválečného (a proto mimořádně obsazeného) ročníku komorní orchestr – po vzoru jen o něco staršího Talichova Českého komorního orchestru, který byl u nás prvním významným tělesem tohoto typu. Během prvních tří let své existence si MKO získal velice dobrou pověst. Za tuto dobu absolvoval 53 vystoupení na různých místech Moravy a Čech a stal se tak významnou součástí hudebního života. Jeho další existence však byla vážně ohrožena, protože většina členů uzavírala svá studia na brněnské konzervatoři. Po rozšíření souboru na symfonické těleso se dirigentu i hráčům podařilo soubor profesionalizovat – od 1. ledna 1951 začal existovat Symfonický orchestr kraje Brněnského.

Řádný konkurz do Symfonického orchestru kraje Brněnského proběhl dne 21.12.1950. Smyčcovou skupinu vytvořili převážně členové MKO, dechovou sekci pak jejich kolegové z konzervatoře. Koncertními mistry se stali členové Janáčkova kvarteta, v té době ještě posluchači JAMU, uměleckým ředitelem PhDr. Zbyněk Mrkos.

Snaha po obnově činnosti MKO vzešla z řad některých dřívějších členů v roce 1956, kdy spojením Symfonického orchestru kraje Brněnského a Symfonického orchestru Československého rozhlasu vznikla k 1. lednu 1956 Státní filharmonie Brno. ■

« Hukvaldy, cca 1955.

Z koncertu orchestru v Luhačovicích, 1977.

Na PhDr. Zbyňka Mrkose vzpomínají
dva z jeho mnoha desítek „šišáňků“,
kteří odešli z jeho milované Konzervatoře,
právě v tom roce, kdy mu na podzim
mělo být šedesát.

Dagmar Kuchařová (dříve Štolfová),
vyučující hry na housle ZUŠ Zbyňka Mrkose
a **Jan Svoboda**, violista,
pedagog ZUŠ Znojmo. ■

Už jen ta představa!

Talichův žák.

Dotýkal se legendy českého dirigování,

byl v jeho přítomnosti.

ŘÍKALI JSME MU HERBÍ!

„Herbí“ zkratka křestního jména slavného rakouského dirigenta Herberta von Karajana. Myslím, že mu tak říkali i předchozí generace hráčů školního orchestru a Moravského komorního orchestru. Byla to studentská pocta báječnému člověku.

Pan doktor Zbyňek Mrkos by se právě teď, tento podzim, dožil jednoho sta let. Jako naše středoškolská Alma Mater – Konzervatoř Brno, založená ve stejném roce Leošem Janáčkem. Byli jsme oba členové Moravského komorního orchestru, jeho milovaného dítěte, které vzešlo ze vzpomínek na studentská léta našeho „Herbiho“ u Václava Talicha v Praze, kde hrál na klávesové nástroje v legendárním Českém komorním orchestru. Už jenom ta představa! Talichův žák. Dotýkal se legendy českého dirigování, byl v jeho přítomnosti.

Měli jsme oba velmi důležité funkce. Já jsem byla „svíčková bába“. Vysvětlím. Často jsme hrávali Haydnovu symfonii „Na odchodnou“ a moji povinností bylo mít pro všechny pulty připravené svíčky a sirky, aby nic neohrozilo produkci. Krom umělecké práce měl pro nás velmi často a ochotně čas na řešení našich „srdečních“ i studentských záležitostí. Byl vždy perfektně informován, věděl, kdo koho miluje, kdo se pro koho trápí, kdo má nějaké těžkosti s кадровым profilem a vždycky říkával: „Všechno se dá řešit, ale musím o tom vědět včas, aby byla možnost někde intervenovat a dát průchod talentu.“ V tomto ohledu, myslím, na něho vděčně vzpomíná hodně absolventů vysokých uměleckých škol, kterým by jinak byla cesta ke vzdělání uzavřena. Taková byla tehdy realita doby a nezbyvá, než s vděkem a úctou toto jeho úsilí vzpomenout a ocenit.

Jan Svoboda, můj spolužák, přišel na konzervatoř do druhého ročníku a někdy v květnu roku 1975 jsme ho my, čtyři „borýščata“, studentky hry na housle u profesora Borýska, doporučily za člena MKO. Tehdy jsme ještě netušily, že z něho „Herbí“ udělá našeho tajemníka a taky mu tak vždycky říkával: „Tajemníčku“. A taky jsme se dozvěděly, že „Herbí“ vstoupil do jeho života ještě dávno před tím, než se potkali jako dirigent s hudebníkem. Bylo to někdy na jaře začátkem sedmdesátých let a Unie pěveckých sborů pořádala ve Zbýšově Pěvecké slavnosti Jihomoravského kraje. Slavnost se odehrávala na tamním plaveckém stadionu, kde nad hladinou bazény bylo postaveno pódium pro orchestr studentů Konzervatoře a na stupních hlediště stály pěvecké sbory. ■

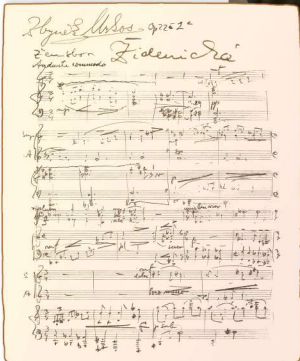
Dále vzpomíná Jan Svoboda: Bylo mi snad deset let, nevím přesně, ale to, co se odehrávalo tenkrát na koupališti ve Zbýšově, mám před očima naprosto přesně. Byl horký pozdní jarní den, tatínek – výborný zpěvák, tenor, člen pro mě slavného pěveckého spolku „Míroslavi“ – mě nechal, ať se bavím a poslouchám a šel mezi ostatní zpěváky, aby zkoušel Smetanovu Českou píseň. Nad hladinou, na pódium, sedělo mnoho mladých hudebníků, kde mě zaujal hlavně žvýkající tympanista v námořnickém tričku. Pak přišel vysoký, štíhlý pán, v sedém obleku, něco zahlaholil hlubokým basem, všichni se roztleskali. Pak se zvedly ruce a rozezněl se virbl tymbánu a smyčce odpověděly zmenšenou kvintou f1-h, v tečkovaném rytmu a pak zase, dvakrát, vždycky výš a nálehavěji. A pak smyčce – téma: Píseň česká. „Dodnes mě běhá mráz po zádech a do očí se mi derou slzy. Toto chci dělat, to je svět, který se přede mnou otevřel a já fascinován, sledoval jsem toho štíhlého, ušlechtilého pána, jak vede orchestr a sbor tou velebností Smetanovy hudby.

Psal se snad květen roku 1975 a já šel k „Herbimu“ do první zkoušky. Byla středa, 14 hodin a mně se v sále konzervatoře splnil sen, byl jsem členem orchestru, členem nádherné party lidí, kteří milovali „Herbiho“, dirigenta, skladatele, zástupce ředitele Konzervatoře v Brně, organizátora pěveckých slavností, hybatelé českého sborového zpěvu, jaký se už od té doby nenarodil ke škodě všech, ale hlavně báječnému člověku, který měl pro nás pochopení a na kterého budeme s láskou a vděčností vzpomínat. ■

Ladislav Vycpálek a Zbyněk Mrkos. Foto: archiv MZM.

▲ S Charlesem Munchem (druhý zleva) besedují (zleva): primista Jiří Šembera, šéfdirigent Břetislav Bakala a dirigent Zbyněk Mrkos. Foto: archiv Filharmonie Brno.

»
Informace jsou převzaty
z diplomové práce Pavla Cipryse:

„Moravský komorní orchestr,
od počátku k současnosti.“
Diplomová práce, JAMU 1997,
strana 6–8.

Vedoucí práce Rudolf Štátný.
Violista Pavel Ciprys je dnes
členem České filharmonie. ■

ŽIVOT A UMĚLECKÁ CESTA ŽIDENICKÉHO RODÁKA

Zbyněk Mrkos se narodil dne 25. 11. 1919 v Brně v učitelské rodině. Jeho otec, ředitel měšťanské školy v Brně-Zidenicích, působil celý život jako organizátor kulturního života. Po ukončení středoškolských studií a po maturitě na Reálném gymnáziu v roce 1939 složil Zbyněk Mrkos přijímací zkoušku na brněnskou konzervatoř a byl zařazen do dirigentské třídy III. ročníku. Jeho učiteli byli Antonín Balatka a Quido Arnoldi. Již na samém počátku studií mu nabídl prof. František Šchäfer, aby studoval mimo tzv. povinný klavír ještě navíc učivo klavíru řádného, což bylo pro jeho budoucí pedagogickou i uměleckou dráhu nesmírně významné. Jako výtěčný klavírista pak absolvoval řadu koncertních vystoupení doma a také v zahraničí. Učitelem kompozice se mu stal Jaroslav Kvapil a František Suchý. Současně se započtením studia na konzervatoři, které ukončil v roce 1943, se Zbyněk Mrkos zapsal k mimořádnému studiu hudební vědy a výtvarného umění na filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, které však musel v listopadu 1939, kdy došlo k uzavření vysokých škol, přerušit. V roce 1943 přijal místo korepetora v Městském divadle v Brně, kde působil až do uzavření divadel v září 1944. Pak byl až do konce války totálně nasepen.

Po osvobození v květnu 1945 si podal Zbyněk Mrkos přihlášku na Mistrovskou dirigentskou školu Pražské konzervatoře a po úspěšné přijímací zkoušce se od října 1945 stal žákem prof. Václava Talicha. Studium v jeho třídě bylo pro Zbyňka Mrkose velkým přínosem. Často spoluúčinkoval při koncertech České filharmonie, kam byl přizván jako externí pianista. Zde měl také možnost seznámit se s prací velkých dirigentů Kubelíka, Sacher, Muncha. Velký přínos pro budoucí uměleckou praxi představovalo také členství v Talichově Českém komorním orchestru, u jehož zrodu Zbyněk Mrkos stál a kde byl cembalistou. Současně se studiem na Mistrovské škole se řádně zapsal ke studiu hudební vědy a estetiky na Karlově univerzitě v Praze. Studia ukončil rigorózními zkouškami roku 1947.

V září 1947 přichází Zbyněk Mrkos na brněnskou konzervatoř. Získal stálé místo tajemníka a od prosince téhož roku i místo profesora hudební teorie. Počátkem roku 1948 zakládá Moravský komorní orchestr, který vedl až do roku 1982. V roce 1951, kdy vznikl Symfonický orchestr kraje Brněnského, se PhDr. Mrkos stává uměleckým šéfem a prvním dirigentem tohoto tělesa. Následně, po fúzi Symfonického orchestru kraje Brněnského a Symfonického orchestru S. rozluha, dirigentem Státní filharmonie Brno. Počátkem sezóny 1960–1961 se vrátil k pedagogické činnosti na brněnské konzervatoři, kde působil ve funkci profesora a zastupuje ředitele (od r. 1966) až do svého odchodu do důchodu v roce 1979. Poté nadále pedagogicky působil na JAMU v Brně.

Jeho umělecké spektrum zahrnovalo též činnost sbormistrovskou. V roce 1949 navázal Zbyněk Mrkos uměleckou spolupráci s Vachovým sborem moravských učitelů jako zastupující dirigent Břetislava Bakaly a po jeho smrti jako umělecký šéf až do roku 1962. V letech 1951–1967 stál v čele Filharmonického sboru Besedy Brněnské. V roce 1965 obnovil činnost chlapeckého sboru „Modráčci“ a navázal tak na jeho dlouholetou tradici. Organizátorská aktivita PhDr. Zbyňka Mrkose v rámci sborového zpěvu jej přivedla k ustavení Smíšeného sboru českých sbormistrů. S tímto tělesem provedl řadu skladeb na festivalech Setkání pěvců a na Pražském jaru 1984. Zastával též funkci předsedy Unie českých pěveckých sborů, a to od jejího založení v roce 1969 až do roku 1989. Pořádal sbormistrovské kurzy, které v letech 1959–1987 vedl a na kterých vyučoval dirigentskou techniku a zásady sborového zpěvu.

Vedle dlouholeté pedagogické a umělecké činnosti zastával Zbyněk Mrkos řadu významných funkcí v hudebním životě Jihomoravského kraje i města Brna. V šedesátých letech se stal předsedou festivalu Brněnský hudební máj. Na jeho popud vznikl festival Musica da Camera v Kroměříži, aktivně se podílel na festivalové přehlídce „Hudba u krbu“ na jihomoravských zámcích v Jaroměřicích nad Rokytnou, Třebíči a Náměšti. Byl spoluzakladatelem festivalu komorních sdružení Camerata nova. PhDr. Zbyněk Mrkos po sobě zanechal i odkaz skladatelský. Je autorem četných melodramů, sborů, baletu, hudby k cínohrám a úprav spirituálů a lidových písní. V roce 1978 obdržel za svoji celoživotní práci Janáčkovu medaili města Brna. Zeměl náhle 14. 4. 1993 v Brně ve věku 74 let. ■

Čtyři umělecké obory pod jednou střechou.

Hudební obor, výtvarný obor, taneční obor a literárně dramatický obor.

Ve školním roce 2019/2020 43 kvalifikovaných pedagogů vyučuje 888 žáků.

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA

PhDr. ZBYŇKA MRKOSE

Škola se jménem židenického rodáka,
dirigenta, sbormistra, skladatele, pedagoga,
organizátora brněnského hudebního dění ...

Mrkosovo devatero

Chceme být školou, ve které...

- 1) ... je dítě, rodič i zaměstnanec školy osobností, která má možnost zažít pocit úspěchu a projevit svůj názor s úctou v pohodové atmosféře a ve vzájemném respektu.
- 2) ... je prioritou individuální přístup ke každému žákovi a jeho potřebám, důvěra žáka ve školu (místo, kde se cítí bezpečně).
- 3) ... podporujeme kreativitu a samostatnost žáků, vytváříme pro žáky příležitosti, aby uplatnili to, co se naučí.
- 4) ... pravidelnou komunikací s rodiči a ukázkami výsledků práce žáků vytváříme prostor pro vzájemnou spolupráci všech, kteří se na procesu vzdělávání podílejí (žáků, učitelů i rodičů).
- 5) ... se motivujeme navzájem a dokážeme ocenit práci svou i práci druhých.
- 6) ... využíváme klasický styl výuky i moderní trendy a technologie.
- 7) ... usilujeme o vytvoření inspirativního a umělecky podnětného prostředí.
- 8) ... je velmi důležité vzdělávání učitelů s ohledem na individuální potřeby a rozvoj jejich osobnosti.
- 9) ... respektujeme společně daná pravidla.

ŠKOLA S DLOUHOLETOU TRADICÍ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ V UMĚLECKÝCH OBORECH

Základní umělecká škola PhDr. Zbyňka Mrkose,

Brno, Došlíkova 48, příspěvková organizace

Došlíkova 4185/48 636 00 Brno

T +420 548 212 105

E info@zus-brno.cz

W www.zus-brno.cz

Poděkování ředitelky ZUŠ PhDr. Zbyňka Mrkose

Děkuji paní profesorce Věře Lejskové, Ing. Danu Mrkosovi, CSc., doc. PhDr. Jiřímu Zahradkovi, Ph.D., Mgr. Martinu Slávikovi, Ph.D., Janu Svobodovi i svým kolegyním Marii Šíchové a Dagmar Kuchařové za poskytnutí cenných informací a rad. Děkuji pamětníkům a všem, kteří přispěli textem, vzácnou fotografií ze svého soukromého archivu nebo vzpomínkou.

Děkuji za podporu, kterou nám poskytujete, bez ní by naše práce neměla smysl.

jihomoravský kraj

Městská část Brno-Židenice

Městská část Brno-Vinohrady

Jazykové korektury: Mgr. Irena Běhalová.

Podle vzpomínek pamětníků, s použitím kronik MKO, VSMU a archivních fotografií volně zpracovala, scénář a grafickou úpravu v říjnu 2019 realizovala: Mgr. Lenka Jerábková.

Rok vydání: listopad 2019.

Náklad: 150 kusů, neprodejné.